

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI MIEJSKIEJ BIBLIOTEKI PUBLICZNEJ W ŻORACH ZA ROK 2009

I. PLACÓWKI. ORGANIZACJA SIECI. MODERNIZACJA.

W 2009 roku MBP w Żorach posiadała 8 placówek, w tym: Bibliotekę Centralną i 7 filii bibliotecznych. Ich lokalizacja nie uległa zmianie.

Wykonano prace remontowe w 2 placówkach (wymiana posadzki, wymiana oświetlenia i malowanie w Filii nr 6 oraz malowanie w Filii nr 3). W związku z rozbudową budynku Zespołu Szkolno-Przedszkolnego nr 5, siedziba Filii nr 2 została zmodernizowana i unowocześniona

W celu poprawy warunków pracy i estetyki pomieszczeń zakupiono 2 szafki kartotekowe na zbiory audiowizualne, bindownicę, 2 niszczarki. Zakupiono telewizor LCD do holu Biblioteki Centralnej do celów informacyjnych i promocyjnych. Wymieniono odtwarzacz DVD, aparat cyfrowy oraz telefony w filiach i agendach udostępniania ze stacjonarnych na bezprzewodowe. Wymieniono także ladę, stoły i krzesła w Filii nr 2 oraz krzesła w Filii nr 6.

II. ZBIORY BIBLIOTECZNE

Biblioteka gromadziła, przechowywała, opracowywała i udostępniała książki, czasopisma, mapy, plany, płyty CD, płyty DVD, książki mówione na kasetach oraz audiobooki, dokumenty życia społecznego, multimedia.

W roku 2009 księgozbiór Biblioteki wzrósł o 7.079 woluminów, w tym z zakupu 5.839 woluminów, z darów 901 woluminów, z innych źródeł 339 woluminów.

Polityka gromadzenia zbiorów w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Żorach opierała się przede wszystkim na potrzebach czytelników. Najwięcej książek zakupiono z literatury pięknej dla dorosłych (2.540 woluminów tj. 44%), mniej pozycji z literatury dziecięcej (1.835 woluminów tj. 31%) i literatury popularnonaukowej (1.464 woluminy tj. 25%).

Wskaźnik zakupu na 100 mieszkańców był większy niż w roku poprzednim i wyniósł **9,61**.

Na zakup książek wydatkowano kwotę 128.590,- złotych, w tym 13.000,- złotych, które Biblioteka uzyskała z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach Programu Operacyjnego „Literatura i Czytelnictwo. Priorytet 2. Zakup nowości wydawniczych dla bibliotek”. W 2009 r. na zakup zbiorów specjalnych przeznaczono kwotę 29.685,43 złotych. Pozwoliło to na zakup 1.114 jednostek. Zakupiono 508 płyt CD, 524 płyty DVD i 82 tytuły audiobooków.

W roku 2007 MBP posiadała w swojej ofercie 191 tytułów gazet i czasopism ((326 egz. tyt.), w tym 42 tytuły (86 egzemplarzy) otrzymywała w darze. Wydatki na prenumeratę wyniosły 23.695,07 złotych.

Na dzień 31.12.2009 r. MBP posiadała:

- księgozbiór w ilości 215.049 woluminów o wartości 1.477.069,74 zł.
- zbiory specjalne w ilości 7.347 jednostek o wartości 187.319,50 zł.
- czasopisma oprawne w ilości 204 jednostek o wartości 4.219,29 złotych

III. CZYTELNICTWO

W roku 2009 w MBP zarejestrowano **11.694** czytelników (o 297 osób więcej niż w roku 2008). Najliczniejszymi grupami wiekowymi byli czytelnicy z przedziału do 15 lat (2.846 osób) i od 25 do 44 lat (3.438 osób). Najmniej licznie występowały czytelnicy powyżej 60 lat (369 osób). Ze względu na zajęcie najliczniejszą grupę stanowiła młodzież ucząca się (4.877 osób), a następnie niezatrudnieni (2.442 osoby). Wskaźnik czytelników na 100 mieszkańców wyniósł **19,2** i był większy niż w roku poprzednim o 0,5.

W 2009 roku zanotowano **241.803** wypożyczenia do domu (o 5.205 więcej niż w roku 2008) oraz **76.383** udostępnienia na miejscu (o 3.461 mniej niż w roku 2008).

Zanotowano łącznie **128.965** odwiedzin (o 1.048 więcej niż w 2008 roku), w tym: 90.856 w wypożyczalniach, 38.109 w czytelnich).

Wszystkie placówki MBP brały udział w akcji bookcrossingu. W 2009 roku włączono do obiegu 296 książek (od początku akcji ponad 13.296). Obieg tych książek nie podlegał ewidencji i nie był uwzględniony w danych statystycznych.

W agendach udostępniania MBP udzielane były informacje ustne - bezpośrednie, telefoniczne, z wykorzystaniem poczty elektronicznej lub usługi „Zapytaj bibliotekarza”, indywidualne i zbiorowe w oparciu o posiadane zbiory, warsztat informacyjny i zasoby internetowe. Były to informacje tekstowe, faktograficzne, biblioteczne, bibliograficzne. W 2009 roku udzielono łącznie 23.000 informacji.

W Bibliotece Centralnej w ramach Czytelni funkcjonował Punkt „Przystanek Praca”, w którym bezrobotni i poszukujący pracy mieszkańcy mogli bezpłatnie korzystać z komputera i Internetu oraz napisać i wydrukować dokumenty aplikacyjne. W 2009 roku z „Przystanku Praca” skorzystały 553 osoby, które wydrukowały 2.888 stron dokumentów aplikacyjnych.

Z myślą o rodzicach i wychowawcach powstała „Biblioteczka Książkowego Pogotowia Ratunkowego”, czyli baza informacji o książkach poruszających trudne tematy.

W Wypożyczalni do dyspozycji czytelników były też wydzielone ze zbiorów: biblioteczka logopedyczna z pomocami dydaktycznymi, biblioteczka obcojęzyczna i książki z dużą czcionką.

Z kolei w Oddziale dla Dzieci wydzielono kąciki tematyczne: Kącik Odkrywcy, Kącik Małolata, Kącik Malucha, Świat Komiksów.

W 2009 roku w Bibliotece zainicjowano nową usługę „Książka na Telefon” w ramach której osobom chorym, niepełnosprawnym i zaawansowanym wiekowo zbiory dowożone są do domu.

We współpracy z kancelarią prawną, przeprowadzono akcję windykacyjną wobec czytelników, którzy nie zareagowali na wcześniejsze upomnienia, a zalegali ze zwrotem zbiorów przez ostatnie 5 lat. Osoby te otrzymywały upomnienia z kancelarii, miały możliwość zamiany kary na darowiznę książkową, spłaty na raty, a nawet obniżenia naliczonej kary.

Skuteczność akcji uzależniona była od wielkości filii (wyższa w filiach w dawnych dzielnicach sołeckich) oraz terminu wysyłki upomnień (wyższa na początku akcji ok. 2/3, mniejsza w końcu akcji mniej niż 1/3). Ogółem wysłano upomnienia do 1.466 osób; 672 osoby (45,84%) nie podjęły przesyłki lub nie zgłosiły się do Biblioteki, 140 osób (9,55%) częściowo uregulowało zaległości, 654 osoby (44,61%) całkowicie uregulowały zaległości.

Szczegółowe wskaźniki czytelnictwa w poszczególnych placówkach przedstawiono w tabelach stanowiących załączniki do Sprawozdania.

IV. UPOWSZECHNIANIE CZYTELNICTWA

W roku 2009 Biblioteka zorganizowała **1.167** imprez, w których uczestniczyło **18.666** osób oraz **38** dużych wystaw i 249 mniejszych wystawek i gazetek. Do ciekawszych wystaw należały „Zaczytany Śląsk” wystawa przygotowana przez Bibliotekę Śląską, „Karol Szymanowski” wystawa przygotowana przez Bibliotekę Uniwersytecką w Warszawie oraz „FOTO-PEIN 2008” wystawa laureatów Konkursu Fotografii Przemysłowej i Industrialnej.

Biblioteka włączyła się do ogólnopolskich obchodów Tygodnia Bibliotek pod hasłem „Biblioteka to plus”, akcji „Wiosenna Zbiórka Książek”, kampanii Cała Polska Czyta Dzieciom, akcji Uwolnij Książkę - Bookcrossing.pl.

W ramach akcji Wiosenna Zbiórka Książek we wszystkich placówkach MBP przyjmowano dary książkowe od mieszkańców miasta, którzy aktywnie włączyli się w akcję, ofiarując książki ze swoich biblioteczek domowych. Zebrane w ten sposób książki przekazano m.in. dla Świetlicy „Horyzont”, dla Domu Opieki Społecznej oraz dla dwóch rodzin imigrantów z Kazachstanu i z Uzbekistanu, które otrzymały głównie słowniki oraz wydawnictwa poradnikowe i encyklopedyczne. Ogółem zebrano 7.585 woluminów od 251 darczyńców.

Przez cały rok w Filii nr 7 działały dwa kluby dyskusyjne: „KLUB MIŁOŚNIKÓW DOBREJ KSIĄŻKI” oraz „CHATTING WITH TEA” – klub dyskusyjny w języku angielskim.

Niewątpliwie do najciekawszych przedsięwzięć należała organizacja 10 spotkań autorskich. Gośćmi spotkań autorskich byli: Elżbieta Dzikowska, Krzysztof Petek, Hanna Kowalewska, Ewa Stadtmüller i Łukasz Zabdyr, Konrad Małek, Beata Ostrowicka, Marcin Pałasz, Arkadiusz Niemirski, Zuzanna Celmer. Podczas imprezy finałowej V Przeglądu Gazetek Szkolnych oraz IV Festiwalu Twórczości Dziecięcej, zorganizowanej we współpracy z ZS nr 8, gościem specjalnym była pisarka i ilustratorka Joanna Olech.

Bardzo ciekawą formą były też warsztaty papiernicze „Jak powstaje papier” prowadzone przez Firmę Kalander. Uczestnicy warsztatów zgłębiali tajniki czerpania papieru, poznawali trudną sztukę kaligrafii, przybijali pieczęcie lakowe, własnoręcznie wyciskali i farbowali kartki papieru.

Zdecydowana większość imprez zorganizowanych w Bibliotece stanowiły imprezy dla dzieci i młodziej młodzieży. Były to m.in. lekcje biblioteczne, wycieczki, warsztaty, konkursy czytelnicze i plastyczne, pogadanki, głośne czytanie, projekcje filmów, zajęcia plastyczne, pasowanie na czytelnika. Do dzieci i młodzieży adresowanych też było wiele wystaw i gazetek. Do najciekawszych należały imprezy w ramach Ogólnopolskiego Tygodnia Czytania Dzieciom, międzynarodowa „Noc z Andersenem” oraz cykle „Wiosenne Spotkania Literackie” dla klas IV – VI szkół podstawowych pod hasłem „Magiczny most do Terabithii”, „Jesienne Spotkania z...” dla dzieci z klas 0 – III pod hasłem „Bajkowy Zwierzyniec” i „Bajkowe Spotkania” dla przedszkolaków pod hasłem „W krainie smoków”.

W pracy z najmłodszymi wykorzystywano ciekawe formy animacji kulturalnej, takie jak: głośne czytanie, śpiew, taniec, gry, zabawy, turnieje wiedzy i umiejętności, warsztaty tematyczne, różnorodne techniki plastyczne, animacja muzyczna, pogadanki i dyskusje, inscenizacje teatralne, pączęzna myśli.

Przez cały rok w Bibliotece Centralnej działały kółka zainteresowań: Klub Zaczarowanego Ołówka oraz Klub Moli Książkowych. W Filii nr 6 realizowany był projekt „W krainie sztuki”.

Biblioteka aktywowała czytelników, a zwłaszcza członków Klubu Zaczarowanego Ołówka, do uczestnictwa w różnego rodzaju konkursach. Nasi młodzi czytelnicy zostali nagrodzeni w ogólnopolskim konkursie krzyżówkowym „Bomba i inni” zorganizowanym przez Polski Związek Niewidomych, w ogólnopolskim konkursie plastycznym zorganizowanym przez Fundację Cała Polska Czyta Dzieciom oraz Przemyską Bibliotekę Publiczną pod hasłem „Moja ulubiona książka z kolekcji Cała Polska Czyta Dzieciom”, w konkursie plastycznym „Ballo – Żory 2009” zorganizowanym przez MOK i Towarzystwo Wspierania Twórczości Młodzieży Ballo oraz w konkursie plastycznym „Uwaga! Bezpiecznie z ogniem” zorganizowanym przez Żorskie Centrum Organizacji Pozarządowych i Komendę Straży Pożarnej.

V. KOMPUTERYZACJA

W 2009 roku dokonano kolejnych modernizacji stanowisk i infrastruktury sieciowej. W Filii nr 6 dokonano wymiany Neostrady na DSL, a w Filii nr 2 dokonano wymiany z sieci kablowej na łączność bezprzewodową. We wszystkich filiach zwiększono szybkość łączności internetowych. Zakupiono Firewall sprzętowy, skaner, 4 laptopy, 3 drukarki, 3 czytniki do kodów paskowych, 4 zestawy do Skype oraz 13 zestawów zasilających UPS.

Na dzień 31.12.2009 r. Biblioteka posiadała 56 stanowisk komputerowych, w tym 26 stanowisk dla czytelników: 18 stanowisk internetowych z możliwością wydruku i skanowania (8 w Bibliotece Centralnej, po 2 w Filiach nr 1,5,7 oraz po 1 w Filiach 2,3,4,6), 4 stanowiska do korzystania z programów multimedialnych, 4 terminale do przeglądania bazy danych o zbiorach Biblioteki. Ponadto na wyznaczonych stanowiskach czytelnicy mogli korzystać z programów użytkowych i baz danych (OFFICE, LEGALIS, Przewodnik Bibliograficzny, Bibliografia Zawartości Czasopism, Bibliografia Zawartości Gazet i Tygodników, Wydawnictwa Podatkowe GOFIN on-line). W 2009 roku z baz danych skorzystało 6.012 osób, a z Internetu 9.135 osób. Czytelnicy mieli też możliwość przedłużania terminów zwrotu zbiorów a także składania zamówień, zapytań i otrzymywania informacji drogą elektroniczną.

Na stronie internetowej Biblioteki udostępniano usługi: „e-dezyderatka – propozycje czytelników”, „Zapytaj bibliotekarza”, w ramach której czytelnicy mogli otrzymać wszelkiego typu

informacje bibliograficzne i rzeczowe oraz elektroniczny katalog zbiorów i bibliografię regionalną w programie SOWA.WWW.

Będąc członkiem Śląskiej Biblioteki Cyfrowej Biblioteka udostępniała swoje zbiory również w postaci cyfrowej. W 2009 roku zdigitalizowała i włączyła do ŚBC 43 pozycje książkowe dotyczące miasta Żory.

W Czytelni Głównej prowadzono kartotekę lokalną w formie elektronicznej w programie SOWA 2. Na bieżąco wprowadzano do bazy danych opisy bibliograficzne artykułów z prasy lokalnej, regionalnej i publikacji książkowych związanych z miastem Żory.

Biblioteka Centralna udostępniała drogą radiową darmowy dostęp do Internetu dla pobliskich instytucji – Przedszkola nr 23 oraz Świetlicy Integracyjnej, w ramach programu IKONKA.

Prowadzono też szeroką działalność edukacyjną w zakresie informatyzacji organizując warsztaty komputerowe i informacyjne dla młodzieży i osób starszych, jak np. warsztaty informacyjne dla młodzieży „Katalog on-line”, warsztaty informacyjne dla młodzieży „Biblioteka cyfrowa = biblioteka w moim domu”, indywidualne warsztaty komputerowe dla dorosłych „Komputer 50+”, warsztaty dla dorosłych czytelników z wykorzystaniem komunikatorów internetowych „Klasy on-line”. W warsztatach dla osób starszych przeszkolono 61 osób podczas 206 zajęć, a uczestniczyli w nich m.in. członkowie Uniwersytetu Trzeciego Wieku.

We wszystkich placówkach prowadzono „Bezpłatne poniedziałki internetowe” oraz „Rodzinne klikanie”.

VI. KADRY

Na dzień 31.12. 2009 r. w MBP zatrudnionych było 45 osób na 41,125 etatu.

Wśród pracowników merytorycznych 16 osób posiadało wykształcenie wyższe magisterskie bibliotekarskie, 1 osoba inne wyższe magisterskie, 3 osoby wyższe bibliotekarskie licencjackie, 2 osoby inne wyższe licencjackie, 4 osoby studium bibliotekarskie, 4 osoby średnie.

Wśród pracowników administracji 3 osoby posiadają wykształcenie wyższe magisterskie kierunkowe, 1 osoba studium kierunkowe.

W 2009 roku 6 osób podnosiło swoje kwalifikacje w formach szkolnych, w tym:

- studia wyższe licencjackie - 5 osób (5 x bibliotekoznawstwo)
- studia wyższe magisterskie - 1 osoba (1 x zarządzanie i marketing)

Ponadto 24 pracowników uczestniczyło w 20 seminariach, warsztatach, kursach i konferencjach. Tematyka szkoleń to m.in.: świadczenia ZUS, zamówienia publiczne, prawo pracy, archiwum zakładowe, fundusze europejskie, rachunkowość, biblioteki cyfrowe. Jedna osoba rozpoczęła kurs w ramach projektu „e-Archiwista”.

Dwóch pracowników Biblioteki Centralnej posiada ukończony kurs języka migowego II stopnia.

Biblioteka współpracowała z Urzędem Pracy w zakresie organizowania staży dla bezrobotnych.

W 2009 roku 2 osoby odbyły staż z programu „Przygotowanie zawodowe”, a kolejne 2 osoby z programu „Nowy Horyzont”.

We współpracy z Polskim Stowarzyszeniem na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Biblioteka organizowała jednodniowe warsztaty umiejętności praktycznych dla 3 osób w ramach projektu „Wsparcie osób z niepełnosprawnością intelektualną”.

W 2009 roku działalność Biblioteki wspierało 2 wolontariuszy, którzy pomagali w pracy Oddziału dla Dzieci i Filii nr 3. Z wolontariuszami zawarto porozumienia o wykonywaniu świadczeń wolontarystycznych.

W Bibliotece Centralnej zorganizowano także praktykę wakacyjną dla studentki II roku Kulturoznawstwa Uniwersytetu Opolskiego.